

Strategische flexibele
planvorming van 'onderaf'

De droom van het Legmeerbos

Wandelpad langs natuurvriendelijke oever als
een van de groene kwaliteiten in Legmeer-West.

Een enthousiaste groep buurtbewoners nam een paar jaar geleden het initiatief voor aanleg van het Legmeerbos, tussen de Westeinderplassen en de Amstel. Inmiddels ligt er een (concept) masterplan en hebben meerdere overheden en organisaties serieuze interesse getoond. Een mooi voorbeeld van planning-van-onderaf, in de geest van de Omgevingswet.

In en rond de gemeente Uithoorn vinden veel ontwikkelingen plaats, al dan niet gerelateerd aan de luchthaven Schiphol. Bij de woonwijk De Legmeer is sprake van onder andere het doortrekken van de tramlijn Amsterdam-Amstelveen-Uithoorn (de Amsteltram), de aanleg van het Bedrijventerrein Amstelveen-Zuid (BTAZ), een watercompensatieproject in de Bovenkerkerpolder, aanpassing en verbreding van wegen (N201 en Zijdelweg), uitruil van sportvelden ten behoeve van woningbouw, etc. Dat gaat voor een deel ten koste van de kwaliteit van het milieu en de leefomgeving van burgers, van bestaande recreatieve paden en de toegankelijkheid en aaneenschakeling van recreatieve verbindingen, maar ook van leefgebieden van mussenkolonies en andere fauna. In ruimtelijke zin leidt dat al gauw tot een verdere verbrokkeling van uitloopgebieden. Daar komt nog bij dat door de geluidscontour van Schiphol lijnen getrokken worden waarbinnen men woningen mag bouwen, maar daarbuiten niet. Zo'n lijn ligt als een soort diagonaal over het gebied. De nieuwe Brede school in Legmeer-West is letterlijk langs zo'n contourlijn gebouwd waardoor een driehoekig gebouw werd gerealiseerd.

Buurtbeheer De Legmeer heeft bij het SLS-fonds (Stichting Leefomgeving Schiphol), dat zich richt op verbetering van de leefomgeving en sociale cohesie, een aanvraag ingediend om een begin te kunnen maken met de aanleg van 'Het Legmeerbos'. SLS heeft inmiddels een beschikking afgegeven voor een subsidie van 325.000 euro.

Met de gemeente Uithoorn, het IVN, de Groengroep Uithoorn, de Brede school, de kinderopvang en de Praktijkschool, heeft Buurtbeheer meegewerkt aan vier zogenoemde 'Tiny Forests' waarvoor het landelijk IVN het initiatief nam en de helft van de kosten subsidieerde. Drie zijn inmiddels gepland, het laatste Tiny Forest wordt in het najaar van 2020 aangelegd.

Legmeerbos: een droom...

Door de betrokkenheid bij het beheer en de inrichting van de openbare buitenruimte heeft Buurtbeheer De Legmeer inzicht in de ruimtelijke situatie van Legmeer-West gekregen. Vanuit die kennis ontstond er een wens om, ter compensatie van vele negatieve invloeden, meer bos en natuur aan te leggen, inclusief het doortrekken van wandel- en fietspaden in het gebied en bij voorkeur ook in de aansluitende gebieden. Het Buurtbeheer zag steeds meer het belang in van een dergelijke aanleg voor de bewoners van De Legmeer en Uithoorn. Daarmee kreeg de droom over een Legmeerbos vastere vorm. Sinds zo'n twee jaar is Buurtbeheer met allerlei stakeholders hierover in

**Het plan krijgt waardering
van omliggende gemeenten,
het waterschap en de provincie**

gesprek, waaronder uiteraard met de gemeente Uithoorn.

Er zijn meerdere ontwerp bureaus benaderd voor het opstellen van een analyse, een masterplan en een planuitwerking voor de eerste fase van Het Legmeerbos. Buro VLUGP is hiervoor geselecteerd. Vanuit SLS wordt Buurtbeheer bij het planproces professioneel ondersteund. Het (concept) Masterplan Legmeerbos is inmiddels opgesteld en gedeeld met de gemeente Uithoorn, de bewoners van De Legmeer, het IVN, de Groengroep Uithoorn en andere stakeholders. Het is de bedoeling dat de gemeenteraad zich binnenkort over de plannen uit zal laten.

Waardering

Het is opvallend dat het plan waardering krijgt van omliggende gemeenten, het waterschap en de provincie Noord-Holland. Zij worstelen allemaal min of meer met dezelfde problematiek. 'De Droom van het Legmeerbos' biedt op een flexibele manier een kader en een aantal principe-oplossingen voor het aanbrengen van een basisstructuur, voor het doorkoppelen van recreatieve routes, voor waterberging, inclusief natuurvriendelijke oevers, voor het inpassen van sport-, recreatie- en andere voorzieningen. Inmiddels heeft het Buurtbeheer een netwerk aan contacten opgebouwd binnen en buiten de gemeente. Langzamerhand beginnen er voorwaarden te ontstaan om een dergelijk complex plan gefaseerd te kunnen realiseren. Daarmee wordt de mogelijkheid haalbaarder om de Westeinderplassen door middel van een groenblauw raamwerk met de Amstel te verbinden. Een inspirerend voorbeeld van planning van onderaf. Mede daardoor worden verschillende landschappelijke elementen als dijken, kaden, linies, forten, watergangen etc., die als cultuurhistorisch erfgoed moeten worden beschouwd, veiliggesteld en in een 'leesbare' context geplaatst.

△ Visie Legmeerbos, tussen de Westeinderplassen en de Amstel: een casco gebaseerd op aanwezige verkavelingen, bestaande uit groenstructuren, watersystemen en recreatieve routes. Het casco-principe leent zich voor gefaseerde realisatie en laat allerlei invullingen toe. In het midden Legmeer-West, dat een verbinding vormt tussen het zuidelijk en noordelijk deel.

▽ Vogelvlucht van het voorgestelde flexibele masterplan Legmeer-West op basis van de Visie Legmeerbos.

Visie en masterplan op hoofdlijnen

Op basis van een gebiedsanalyse en een beleidsverkenning is een visie Legmeerbos opgesteld. De verbinding tussen de Westeinderplassen en de Amstel kwam daarbij als een sturend perspectief naar voren. Om dat op een gefaseerde wijze mogelijk te maken, is een groenblauw casco ontworpen waarin diverse landschappelijke elementen zijn opgenomen. De landschappelijke verkaveling is als onderlegger gebruikt. Het casco bestaat uit bosstroken, grotendeels in combinatie met kavelsloten en andere watergangen. Dat maakt het mogelijk om het stedelijk en recreatief programma, maar ook infrastructuur, op een flexibele manier in te passen. Het laat ook wijzigingen en tijdelijke invullingen toe. Het gebied Legmeer-West neemt een centrale ligging in het geheel in en vormt een belangrijke koppeling tussen het zuidelijk en het noordelijk deel.

Het casco laat wijzigingen en tijdelijke invullingen toe

Het masterplan Legmeer-West is een uitwerking op basis van de visie en masterplan Legmeerbos, waarin concrete mogelijkheden zijn aangegeven. De bosstroken vormen een aaneengeschakelde groenstructuur tot in de woonbuurten; hetzelfde geldt voor de waterstructuur, zoveel mogelijk voorzien van natuurvriendelijke oevers. Recreatieve routes zijn doorgetrokken naar de aanliggende gebieden. De toegangen vanuit de woonwijk zijn duidelijk gemarkeerd. Het functionele en recreatieve programma is als optie voor invullingen aange-

geven. Er worden tevens alternatieve indicaties voor ontsluitingen, routes en invullingen gegeven. Door de verschillende wandelcircuits is het mogelijk om, dicht bij huis, te dwalen door de groene, recreatieve én natuurlijke omgeving. De plaatselijke omgeving maakt op een vanzelfsprekende manier onderdeel uit van een buitengebied dat van regionale betekenis is.

De vier 'Tiny Forests' bij de Brede school zijn geïntegreerd in het masterplan en er wordt gewerkt aan de concrete uitvoering

▷ Buurtbeheer De Legmeer, de trekkers van het initiatief: Marga Moeijes, Hans Beijer en Gert Jonkers, respectievelijk voorzitter, bestuurslid en adviseur.

DE MAKERS

Van commentaar voorzien door de Stichting Leefomgeving Schiphol en ambtenaren van de gemeente Uithoorn. Opgesteld door VLUGP, Buro voor Stedebouw & Landschapsarchitectuur: Henk Schuitemaker, Menno Vergunst en Tom van Heeswijk, overheden en organisaties met betrokkenheid en/of interesse voor initiatief Legmeerbos:

- Buurtbeheer De Legmeer
- IVN Landelijk (Instituut voor Natuur-educatie) m.b.t. de realisatie van 4 Tiny Forests
- IVN afd. Uithoorn
- Groengroep Uithoorn
- Brede School Legmeer-West met partners de basisscholen Dolfijn, Toermalijn en Kwikstaart en kinderopvang Solidoe
- Praktijkschool Uithoorn
- Stichting Leefomgeving Schiphol (SLS)
- Gemeente Uithoorn
- Gemeente Amstelveen (Bedrijventerrein Amstelveen-Zuid = BTAZ)
- Gemeente Aalsmeer
- Metropoolregio Amsterdam (Amstelscheg)
- Vervoersregio Amsterdam (HOV-Amsteltram: Amsterdam, Amstelveen, Uithoorn)
- Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
- Provincie Noord-Holland (Recreatie Noord-Holland)

van enkele andere onderdelen. Daarnaast vindt er serieus overleg plaats met diverse gemeenten over het uitvoeren van projecten die passen in het groenblauwe raamwerk van het masterplan. Een win-win ontwikkeling tot op intergemeentelijk niveau, waar alle deelnemers trots op kunnen zijn. 🌱